

Krite Mar en Gaast

*koepel fan organisaasjes foar lânskip, natoer, miljeu
en kultuerhistoarje yn gemeente De Fryske Marren*

Mientwei 2, 8572 WB Rijs
kritemarengaast@gmail.com

Aan: het College van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente De Fryske Marren
Postbus 101
8500 AC Joure

Rijs, 12 februari 2022

Betreft: zienswijze op Het Programma Recreatie en Toerisme

Geacht College,

Op 3 januari 2022 heeft u het programma Recreatie en Toerisme ter inzage gelegd. Graag reageren wij hierop.

Als Krite Mar en Gaast hebben wij veelvuldig aangedrongen op het verschijnen van zowel de Omgevingsvisie als de Recreatievisie. Dit om de verschillende plannen die worden ingediend eraan te kunnen toetsen. Dit programma Recreatie en Toerisme maakt duidelijk wat de denkrichting van onze lokale overheid is maar kan helaas (nog) niet getoetst worden aan de omgevingsvisie. Wij betreuren dit en zijn van mening dat hiermee geen recht wordt gedaan aan doel en uitgangspunten van een omgevingsvisie.

Het is voor ons burgers, inwoners van gemeente De Fryske Marren, een ingewikkeld verhaal geworden. De trend die wij er in lezen is dat het een kader biedt en ruim baan geeft aan ondernemers om met name publiektrekkende ontwikkelingen mogelijk te maken. Vooral de logiesaccommodaties dienen uitgebreid te worden met hoogwaardige voorzieningen. Dienen al deze activiteiten zich te voltrekken in ons zo hoogwaardige landschap, omschreven als "het gouden ei"?

De burgers zijn tot nu toe niet betrokken bij de visie op de ontwikkeling van recreatie en het toerisme in onze gemeente. Hoe gaat het programma recreatie en toerisme dan bijdragen aan hun geluk zonder hun inbreng? Hoe gemotiveerd gaan ze dan een bijdrage leveren aan de gastvrijheid van het gebied zonder gehoord te worden? Worden de hoogdravende pretenties, die in het programma worden omschreven, op deze wijze wel gedragen door de inwoners van de gemeente? Wij vinden dat dit anders kan en moet.

Wij als Krite Mar en Gaast, een groep die belangen van natuur, landschap, milieu en cultuurhistorie hoog in het vaandel heeft, maakt zich zorgen over deze hoge pretenties en wat dat gaat betekenen voor onze woon- en leefomgeving. Wij vragen ons af of de 5% groei, van deze sector, die wordt nagestreefd wel de offers waard zijn die gebracht moeten worden. En of deze groei wel een bijdrage zal leveren aan het welzijn van de inwoners van de gemeente. Als het aanjagen van de groei een doel is, waar ligt dan de begrenzing van deze groei? Nu al wordt de toeristenstroom in de zomer en in de weekends door veel inwoners als bezwaarlijk ervaren. "Het moet hier geen tweede Giethoorn worden", is een veel gehoorde kreet.

Mienskip

Krite Mar en Gaast vraagt u de term Mienskip uit het Programma Recreatie en Toerisme te verwijderen en te vervangen door inwoners c.q. lokale bevolking. De term mienskip is namelijk aan inflatie onderhevig en wordt te pas en te onpas gebruikt omdat het zo "lekker bekt". Ook de opstellers van dit programma bezondigen zich hieraan. Het woordenboek van De Fryske Akademy omschrijft Mienskip namelijk als volgt: "Een mienskip is een eenheid van personen die in een bepaald opzicht een band met elkaar hebben". Een onderlinge band is hier niet op zijn plaats, er is veel meer sprake van belangentegenstelling en/of onderlinge verdeeldheid. Projectontwikkelaars en plannenmakers/ondernemers hebben niet per definitie het goede voor met de lokale bevolking, maar hebben een financieel eigenbelang dat veelvuldig diametraal tegenover een breder sociaal belang staat. (Lokale) overheden steunen projectontwikkelaars en plannenmakers/ondernemers maar al te vaak in hun (tomeloze) ambities, waarbij natuurwaarden niet zelden worden verkwanseld. Juist nu een evidente noodzaak bestaat de woningcrisis, energietransitie, stikstofcrisis, veenweideproblematiek e.d. met adequaat beleid op te lossen, is het zaak brede, sociaal en ecologisch verantwoorde afwegingen te maken waarbij "het goeden ei" en sociale gelijkheid de hoeksteen van het beleid zijn.

Het landschap

In onze gemeente hebben we te maken met een aantal verschillende landschappen. Als het gaat om het merengebied is er sprake van een open gebied met weidse vergezichten. De afwisseling van meren, kanalen omzoomd door rietkragen, dorpen met fraaie dorpsprofielen en aantrekkelijke steden, wordt door vele watersporters hoog gewaardeerd. In de zomer wordt er rondgetoerd in kruisiers en sloepjes met zo nu en dan een zeiler, kanoër, supper en roeier. In een dergelijk landschap moet uiterst voorzichtig omgesprongen worden met het bebouwen van de oevers en het oprichten van blikvangers. Het weghalen van beperkingen op omvang en hoogte, om de ondernemerscreativiteit niet te belemmeren (zoals gesteld in werkwijze 2 ontwikkelprincipes) vinden wij een griezelige zaak. En wat moeten wij ons voorstellen bij "jaarronde product-markt combinaties"? Ons klimaat is in de periode november t/m april voor de watersport ronduit onaantrekkelijk. Wat moet er aan 'pretparken' ontwikkeld worden om activiteiten jaarrond mogelijk te maken?

Bosgebieden

Gaasterland is een stuwwallen landschap met kliffen en glooiingen. Met grote afwisseling tussen open en gesloten; land en water en tussen bos en weide. De verschillende landschapselementen hebben hun eigen flora en fauna. Natuur en landschap bepalen de aantrekkingskracht van Gaasterland. Echter het gebied is kleinschalig en daarmee ook kwetsbaar bij een toename van het aantal toeristen. Dat was al merkbaar in de afgelopen twee jaar toen een vakantie naar het buitenland voor velen buiten bereik was. En niet al die toeristen kwamen voor natuur en landschap en dat leidde tot activiteiten die niet passen in de streek. Gaasterland is niet geschikt hiervoor en de voorzieningen zijn niet berekend op veel toeristen.

Voor Gaasterland zien wij vooral mogelijkheden in het ecotoerisme; het onderdeel (bijlage 3) van de eerste versie van het programma recreatie- en toerisme wat helaas is gesneuveld en wat wij graag terug zien komen in het definitieve programma. Toerisme moet in Gaasterland niet vooral veel zijn maar juist blijven passen en nauw aansluiten bij het unieke karakter van de streek. Geen grootschalige projecten dus, maar kleinschalige duurzame accommodaties.

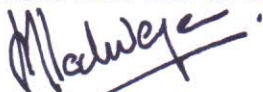
Natuur als inspiratiebron voor toeristische ontwikkeling

Gaasterland, de IJsselmeerkust, maar wellicht ook de Veenpolders bieden een enorme potentie voor natuur- en landschap gericht (kleinschalig) toerisme. Ontwikkeling daarvan legt ook een sterke basis onder natuur- en landschapsbehoud en remt tegelijkertijd ongewenste recreatieve- en agrarische ontwikkelingen af. Voor Gaasterland/IJsselmeerkust kan de inrichting van het landschap rond het Lauwersmeer wellicht als voorbeeld dienen.

En hoe kan de problematiek van de veenweide, waar (grond)waterpeilverhoging noodzakelijk is, gekoppeld worden aan natuurverrijking en aan een ecologisch attractieve recreatie ontwikkeling? Gedacht kan worden aan herintroductie van het Hornstermeer in de Haskerveenpolder met aansluiting op de meren achter Terhorne en de waterweg richting Heerenveen.

Het lijkt ons alleszins de moeite waard om versterking van natuur en landschap als doel te kiezen en te kijken welke kleinschalige, lokaal gewortelde bedrijven hier de gastvrijheids-economie kunnen versterken. Wij gaan hierover graag met u in gesprek.

Met vriendelijke groet,
namens Krite Mar en Gaast

Marijke Lodeweges
Secretariaat Krite Mar en Gaast